

SORUN SÖYLEYELİM

Orhan ÖRÜCÜ
Elektrik Mühendisi

Sayaçtaki 'akıllılık'

Mekanik sayaçların arızalanmamasına karşın değiştirilmesi tüketiciye yarar sağlamıyor. Elektrik kullanım saatlerinizi yeniden düzenleme olanağınız bulunmuyorsa, normal tarifede kalmanız yararınıza olur.

■ Elektrik dağıtım şirketi eski sayacımın yerine dijital sayaç taktı. Elektronik sayacın diğerlerinden ne farkı var?

İki sayacın birbirinden temel farkı, elektronik olanın kullanım saatini de kaydedebilme özelliğine sahip olmasıdır. Eğer elektronik sayacınız varsa, kullanım saatlerine göre farklı fiyatlar sunan tarifeye de geçme olanağına sahip olabilirsiniz. Mekanik sayaçlarla ise sadece saat farkı olmaksızın tek fiyat uygulanan tarifeyi kullanma olanağınız var. Elektrik kullanım saatleri "gündüz", "puant" ve "gece" olarak üçe ayrılır. Bu ayırımı, 06:00-17:00 arasındaki saatler için "gündüz", 17:00-22:00 saatleri için "puant" ve 22:00-06:00 arasındaki saatler için "gece" tarifeleri uygulanıyor. Güncel fiyatlarla örnek vermek gerekirse, 2012'de uygulanan çok zamanlı konut tarifelerine göre, 1 kilovat saat (kWh) elektrik için "gündüz" saatlerinde 0,24416 TL, "puant" döneminde 0,38031 TL, "gece" döneminde 0,14598 TL olarak uygulanıyor. Hem elektronik hem de mekanik sayaç kullanınların tercih edebileceği tek zamanlı tarifede ise tüm zaman dilimleri için birim fiyat 0,25886 TL olarak uygulanıyor.

■ Elektronik elektrik sayacı taktırdım ama değişen bir şey olmadı, faturam zaman dilimlerine dikkat etmeme rağmen aynı geliyor, neden?

Elektronik elektrik sayacı taktırmak, elektriği farklı fiyatlarda kullanacağınız anlamına gelmez. Elektriği farklı fiyatlardan kullanmak istiyorsanız, aboneliğinizi de değiştirmeniz gerekmektedir. Tek zamanlı tarife üzerinden abone iseniz aboneliğinizi çok zamanlı tarifeye çevirmeniz gerekecektir. Yani elektronik sayacınız var ama aboneliğiniz tek zamanlıysa değişen bir şey olmaz, tek zamanlı fiyattan kullanırsınız. Çok zamanlı tarifeye geçecekseniz mutlaka elektrik tüketim alışkanlıklarınızı değiştirmeniz gerekiyor. Yoksa kWh olarak tüketiminiz düşerse bile, ödeyeceğiniz TL bedeli artar.

■ Çok zamanlı tarifeye geçtim gelen fatura bedeli arttı, neden?

Bu şikayetin nedeni kullanım saati ile doğrudan bağlantılıdır. Eğer elektrik kullanım zamanınız, elektriğin çok tüketildiği ve bunun için yüksek bedelli zaman aralığına denk geliyorsa tek zamanlı abonelikte ödediğinizden 2 kat daha fazla ödersiniz. Dikkat ederseniz, elektriğin çok tüketildiği zaman olan "puant" döneminde yüksek fiyat uygulanıyor. Bu sorunu ancak tüketiminizi diğer saatlere kaydırarak çözebilirsiniz.

■ Çok zamanlı tarifeye geçmek

■ için elektronik sayaç taktırmayı düşünüyorum. Ama hangi tarifenin bana uygun olduğuna karar veremedim, öneriniz var mı?

Öncelikle tek zamanlı tarife sizin için daha uygun ise sayaç değişikliği yapmanız gerek yok. Hesaplamalarınız çok zamanlı tarifenin daha mantıklı olduğunu ortaya koyarsa o zaman elektronik sayaç taktırmamız gerekir.

Hesabınızı ise ağırlıklı kullanım saatlerinizi belirleyerek yaklaşık bir hesap yapabilirsiniz. Somut bir örnekle elektronik sayaçların sizin için uygun olup olmadığını hesaplayalım.

Saat 19:00'da eve geldiğinizi ve saat 23:00'de uyuduğunuzu farz edelim. Saatte 1 kWh enerji tükettiğinizi düşünelim. Normalde saatte 1 kWh enerji tüketimi konutlar için yüksek bir rakamdır ama kolay hesaplanması açısından 1 kWh şeklinde hesap edelim.

Çok zamanlı tarifede 19:00-22:00 arası tükettiğiniz enerjinin bedeli $3 \times 0,38031 = 1,14$ TL olacaktır. 22:00-23:00 arası tükettiğiniz enerjinin bedeli ise 0,14598 TL olacaktır. Elektronik sayacınızın bu zaman aralığında faturanıza yazdığı bedel $1,14 + 0,15 = 1,29$ TL olacaktır.

Tek zamanlı tarifeden ise tüketiminiz zaman aralığından bağımsız olacağından, $4 \times 0,25886 = 1,04$ TL olacaktır. Görüldüğü gibi bu örnekte çok zamanlı tarifeye geçmek fazla ödemeye neden oldu. Benzer hesapları siz çamaşır-bulaşık makinelerinin, klimaların, elektrikli ısıtıcıların çalıştırıldığı saatleri göz önüne alarak, kendiniz açısından değerlendirebilirsiniz.

■ Sayacımız dağıtım şirketi tarafından eskidiği gerekçesi ile ücretli olarak değiştirildi. Şimdi ise gazetelerden okuduğumuz kadarı ile

bedelsiz değiştirileceği söyleniyor. Bizim sayacımızı değiştirmek için o yüzden mi acele ettiler?

Sayaç değişikliklerine ilişkin haberlerin kökeni Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun (EPDK) yaptığı yönetmelik değişikliğine dayanıyor. Değişikliğe göre "Elektrik dağıtım sistemine yeni bağlanacak olan müşterinin sayacının temini ve montajı 31 Aralık 2013'ten sonra dağıtım şirketi tarafından yapılacak. Yeni sayaçların temini ve montajı sırasında dağıtım şirketi aboneden herhangi bir bedel istemeyecek, sayacın mülkiyeti de dağıtım şirketine ait olacak." Kısaca değişiklik mevcut aboneleri etkilemiyor. Acelelenin nedeni bu değişikliği biliyor olmaları değil. Zira yönetmelik değişiklikleri özelleştirilen dağıtım şirketleri tarafından yapılıyor, bir başka ifade ile yaptırılıyor. Arada bir biz tüketiciler de sebepleniyoruz ama esas sebepleneler hep özelleştirilen dağıtım şirketleri oluyor.

■ Anlaşılan bu sayaçlar zaman içinde bir şekilde elektronik olanlar ile değişecek. Başka şansımız yok. Bu sayaçları kullanırken nelere dikkat etmek gerekir?

Öncelikle abone olduğumuz tarifeyi inceleyeceğiz ve örneklerden hareket ederek karar vereceğiz. Hangi tip tarifeden abone olursak olalım önemli olan, özellikle çok zamanlı tarife aboneliklerinde tüketim alışkanlıklarımızın değişmesidir. Elektrik fa-

turaları, kışın ısıtıcılardan, yazın klimalardan ve devamlı çalışan çamaşır makinesi, buzdolabı gibi elektrikli eşyalar dolayısıyla aile bütçesini en çok zorlayan kalemlerden biridir. Elektrikten tasarruf etmenin çeşitli yollarını sık sık tekrar ediyoruz. "Elektronik sayaçlar ve çok zamanlı tarife, faturalarda düşüş sağlayabilir mi?" diye sorsanız, yanıtımız ancak "tüketiminizi planlayabilir ve rahatınızı bozmaya hazırsanız" evet olabilir. Elektronik sayaçlar ilk gündeme geldiğinde aylık 150 kWh'den az tüketim için düşük tarife uygulanarak, tasarrufun teşvik edilmesi gündeme gelmişti. Artan elektrikli cihaz sayısı göz önüne alınarak eşğin 200 kWh'e çıkarılarak uygulanmasının ciddi etkisi olacaktır.

Elektronik sayaçları kullanırken özetle şunlara dikkat etmek gerekir:

■ Elektronik sayaç olması ucuz tarife için yeterli değildir. Bunun yanında elektrik dağıtım şirketine çok zamanlı tarifeye geçmek istediğinizi bildirmeniz gerekiyor.

■ Elektronik sayacın ve çok zamanlı tarifenin ekonomik olması için çamaşır makinesi, bulaşık makinesi gibi fazla enerji tüketen eşyalarınızı "gece" diliminde kullanmanız gerekir.

■ Normalde sayaçlar saatlerin geri veya ileri alındığı zamanlarda kendilerini otomatik olarak ayarlarlar. Fakat bu geçişlerde problem olup olmadığını kontrol etmeniz de yarar var.

■ Elektronik sayaç ve çok zamanlı tarife rahatınızdan da biraz ödün vermeniz gerekebilir. Örneğin aşırı sıcaklarda saat 22:00'den önce klimanızı çalıştırmak istiyorsanız, bir kez daha düşünmekte fayda var.

■ Doğalgaz kullanılarak ısıtılan evlerde, çok zamanlı tarife abonelerinin, saat 22:00'den sonra doğalgazdan elektrikle ısıtmaya geçmeleri, daha ucuza ısınmanızı sağlayabilir. Sabah 07:00'ye kadar elektrikli soba ile ısıtma sağlarsanız, doğalgaza göre daha az ödemeniz olur.

Son söz olarak, mekanik sayaçların elektronik sayaçlarla değişmesinin mesken aboneleri açısından bir yararı yoktur. Tek zamanlıdan çok zamanlıya geçer, tüketim alışkanlıklarını değiştirmesiz daha çok elektrik parası ödersiniz. Değişimin kazancı mevzuatı bahane eden elektrik dağıtım şirketlerindedir. Bu kazancın hem teknik hem de parasal olduğunu söyleyelim.

2012 Konut Elektrik Tarifesi	Tek Terimli Tarife	Çek Terimli Tarife		
	(24 Saat)	Gündüz (06:00-17:00)	Puant (17:00-22:00)	Gece (22:00-06:00)
Birim fiyat (kWh/TL)	0,25886	0,24416	0,38031	0,14598